

Buikvlieskanker is toch te behandelen

Ongeneeslijke vorm van kanker blijkt toch te behandelen. Catharina in Eindhoven loopt daarbij voorop.

door Arnold Mandemaker
e-mail: a.mandemaker@ed.nl

EINDHOVEN – Van alle patiënten met buikvlieskanker die een nieuwe operatiemethode hebben ondergaan, leeft na vijf jaar 25 tot 30 procent nog. De ziekte gold enkele jaren terug nog als ongeneeslijk met een overlevingsstijd van maximaal zes maanden. Dat blijkt uit een analyse van de resultaten van een complexe operatietechniek die sinds acht jaar wordt toegepast in slechts acht ziekenhuizen in Nederland, waaronder het Catharina Ziekenhuis in Eindhoven. Het gaat om de zogeheten HIPEC-methode. Daarbij wordt de buikholve gespoeld met verwarmde chemovloestof die uitzaaiingen van dikkedarmtumoren in het buikvlies vernietigt. Wat voorheen een experimentele laboratoriumtechniek was, is uitgegroeid tot een betrouwbare behandeling met goede resultaten en achteraf weinig complicaties.

Na vijf jaar is 25 tot 30 procent van de behandelde patiënten nog in leven. „Dat is een mooie mijlpaal waar we trots op kunnen zijn”, zegt oncologisch chirurg Ignace de Hingh van het Catharina. Hij benadrukt dat de kans dat de kanker na vijf jaar terugkeert niet helemaal is geweken, maar de kans daarop wordt na die periode wel steeds kleiner. Gemiddeld ligt de overlevingsstijd van een patiënt met buikvlieskanker nu op drie jaar. Daarmee blijft de ziekte in veel gevallen toch dodelijk, waarschuwt De Hingh tegen al te hooggespannen verwachtingen.

De Eindhovense chirurg is in Nederland een van de belangrijkste pleitbezorgers van de HIPEC-methode. De Hingh is vorige week benoemd tot eerste voorzitter van de pas opgerichte HIPEC-stichting. Hij wil hiermee deze operatie onder de aandacht van patiënten én ziekenhuizen brengen. „Patiënten moeten wel weten dat deze operatie mogelijk is. En ook bij

■ Oncologisch chirurg Ignace de Hingh (rechts) en zijn assistent dekken de stof. foto Peter Boer

zielenhuizen moet dat tussen de oren komen”, zegt De Hingh. In het Catharina ondergaan nu jaarlijks ruim tachtig patiënten een HIPEC-operatie. In heel Nederland zijn dat er driehonderd. Dat maakt het Catharina het grootste behandelcentrum op dit

gebied. De operatie wordt ook uitgevoerd in de academische ziekenhuizen van Amsterdam (VUmc en AMC), Groningen, Utrecht en Rotterdam, het topklinisch St. Antonius Ziekenhuis in Nieuwegein en het Antoni van Leeuwenhoek, dat is gespecialiseerd in behande-

ling van kanker. Twee artsen van het Catharina zijn al gepromoveerd op onderzoek naar HIPEC, onder wie Yvonne Kläver uit Veldhoven. Nog eens drie artsen van het ziekenhuis hopen binnen een jaar hun promotieonderzoek af te ronden. Eindhoven is een medisch team uiterst geconcentreerd aan de slag. Chirurgen, anesthesist, chemospecialist, operatieverpleegkundigen. En voor deze keer ook een journalist van deze krant en een fotograaf die deze complexe operatie mogen volgen. Oncologisch chirurg Ignace de Hingh en zijn assistent hebben de patiënt, een 72-jarige vrouw, opengemaakt. En dat mag letterlijk worden genomen. De huid van haar onderbuik is weggekapt en alle organen die in de buikholve horen, zijn zichtbaar. Maag, darmen, lever, milt, nieren, galblaas, pancreas, baarmoeder. Een rirkeltje op de buikwand geeft aan waar een eventueel stoma aangelegd moet worden. De vrouw heeft dikke darmkanker die is uitgezaaid naar het buikvlies. De Hingh heeft het darmgezwel weggehaald en brandt nu met een laser kleine uitzaaiingen weg. Een stukje darmweefsel is naar het pathologisch laboratorium gebracht, elders in het ziekenhuis, voor spoedonderzoek. Een halfuur later is het resultaat bekend. Dit deel van de operatie is geslaagd. Een stoma is niet nodig. Dan begint de tweede fase van de operatie die HIPEC wordt genoemd. De afkorting staat voor Hypertherme Intraperitoneale Chemotherapie. Een combinatie van chirurgie en chemo. De procedure is dat na verwijdering van de tumor de buikholve wordt gespoeld met vijf liter chemovloestof, verwarmd tot precies 41 graden Celsius. Dit moet de kleinere uitzaaiingen vernietigen. Voordat het zover is, bouwen De Hingh en zijn assistent een constructie van buizen op over de open buik van de patiënte. Als die klaar is, trekken ze de buikwand rondom omhoog en fixeren die op de installatie. „We noemen dit het Colosseum”, zegt De Hingh. De opgetrokken buikwand lijkt inderdaad op een Romeinse arena of, dichter bij huis, een badkuip.

Tijd voor de chemo. De chemospecialist rijdt een wagentje binnen met daarin de verwarmde vloeistof. De operateurs maken een ingang en een uitgang in de buikholve, waarop de slangen worden aangesloten. De chemo stroomt nu de buikholve in. Het peil stijgt tot vlak onder de rand van de opgetrokken huid en het spoelen kan beginnen. De gapende opening wordt met doorzichtige folie bedekt. De giftige vloeistof moet de overgebleven kleine uitzaaiingen doden, zonder organen te beschadigen. Dat vergt grote zorgvuldigheid. De chemo mag niet in de bloedbaan terecht komen, want dat zou dodelijk zijn. Het spoelen duurt anderhalf uur. Als dat is afgelopen, maken de chirurgen de buikholve dicht en kan de patiënte naar de verkooverruimte. Omdat een HIPEC-operatie zo ingrijpend is, moeten patiënten enkele dagen onder strikte 24-uurscontrole blijven. De patiënte in kwestie heeft de operatie overigens goed doorstaan en kon al snel naar huis.

Warme chemo in een badkuipje van huid

door Arnold Mandemaker
e-mail: a.mandemaker@ed.nl

EINDHOVEN – In de operatiekamer van het Catharina Ziekenhuis Eindhoven is een medisch team uiterst geconcentreerd aan de slag. Chirurgen, anesthesist, chemospecialist, operatieverpleegkundigen. En voor deze keer ook een journalist van deze krant en een fotograaf die deze complexe operatie mogen volgen. Oncologisch chirurg Ignace de Hingh en zijn assistent hebben de patiënt, een 72-jarige vrouw, opengemaakt. En dat mag letterlijk worden genomen. De huid van haar onderbuik is weggekapt en alle organen die in de buikholve horen, zijn zichtbaar. Maag, darmen, lever, milt, nieren, galblaas, pancreas, baarmoeder. Een rirkeltje op de buikwand geeft aan waar een eventueel stoma aangelegd moet worden. De vrouw heeft dikke darmkanker die is uitgezaaid naar het buikvlies. De Hingh heeft het darmgezwel weggehaald en brandt nu met een laser kleine uitzaaiingen weg. Een stukje darmweefsel is naar het pathologisch laboratorium gebracht, elders in het ziekenhuis, voor spoedonderzoek. Een halfuur later is het resultaat bekend. Dit deel van de operatie is geslaagd. Een stoma is niet nodig. Dan begint de tweede fase van de operatie die HIPEC wordt genoemd. De afkorting staat voor Hypertherme Intraperitoneale Chemotherapie. Een combinatie van chirurgie en chemo. De procedure is dat na verwijdering van de tumor de buikholve wordt gespoeld met vijf liter chemovloestof, verwarmd tot precies 41 graden Celsius. Dit moet de kleinere uitzaaiingen vernietigen. Voordat het zover is, bouwen De Hingh en zijn assistent een constructie van buizen op over de open buik van de patiënte. Als die klaar is, trekken ze de buikwand rondom omhoog en fixeren die op de installatie. „We noemen dit het Colosseum”, zegt De Hingh. De opgetrokken buikwand lijkt inderdaad op een Romeinse arena of, dichter bij huis, een badkuip.